

ENCYCLOLOGIA COMPENDIARIA
DE
PECCATO MOSIS
VI. MAII DIE MDCXCVI.
VENTILABITVR,
PRÆSIDE
CHRISTOPHORO SONNTAGIO
SS. TH. D. & P. P.
ET RESPONDENTE
GEORGIO CHRISTOPHORO DVRRFELDO
HELDVBURGENSI.

ALTORFI
LITERIS KOLESIANIS.

G. S.

Coll. diss. A
115, 14

a. CXV. 14.

Q. D. B. V.

§. 1

Cum attestatio illa, quam Scriptura de seipsa fert, utique sit *αὐτόπις* & apud omnes regenitos probeque informatos fidem vere divinam gignat ; merito supponimus , & ante omnia certam indubitatemque existimari oportere credimus thesin illam : **Scriptores sacros, in ipso θεοπνευσίᾳ actū constitutos, neque memoria labi potuisse, nec aliquid veritati, nedum honestati, contrarium scripsisse aut locutos esse.**

§. 2.

Inde nimirum est , quod Lucas in N. T. Theophilo suo τῷ
ἀσφάλειᾳ καὶ ἀκρίβειᾳ , sub ipsum Evangelii frontispicium c. I.
3,4. promittat. Inde est, quod in V. T. David haudquam
dubitaverit fateri, *Spiritum Domini locutum esse in se* ; & sermo-
nem ejus per linguam suam 2. Sam. XXIII, 2. ita certe, ut lingua
hæc esset instar graphii aut styli Scribæ velocis Ps. XLV, 2.

§. 3.

Velut itaq; graphium aut stylusejusmodi non φέρει εἰαυτὸν,
sed φέρεται : Sic Sancti Dei homines minime gentium tulerunt
aut agitarunt semetipsos, sed φερόμενοι ὑπὸ Πνεύματος αὐτὸν εἰδά-
λησαν 2. Petr. I, 21. Atq; adeo si quod vitium vel intellectuale, vel
morale eo ipso, dum scripserunt aut locuti sunt, commisissent, id
Spiritui S. acceptum esset ferendum , perinde , ac Iphalmata
scriptionis non graphio aut stylo , sed scribæ potius imputari
confueverunt.

A 2

§. 4. Ad-

Addo, quod Apostoli ἀκῆσαν διλαλῶντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ πα-
ρός εἰλάται σὺ αὐτοῖς, Matth. X, 20. Non igitur tam ipsi errassent, si
errassent, quam ipse met eorum agitator Spiritus: quandoqui-
dem sine præmeditatione dixerunt, quæ dixerunt, & μελμνῶντες,
πῶς, ἢ τί λαλητέον, eo, quod σὺ ἐκείνη τῇ ὥρᾳ id ipsis daretur, v. 19. Ni-
hilofecius Propheta Habacuc non præmeditatur; sed expestat
divinam revelationem cap. II. 1. edit. Gerim.

§. 5.

Sicut ergo Divus Petrus tum λαλιάν, tum γεωφήναν san-
ctorum Dei hominum τῇ Φορᾷ τὸ Πνεύματος αγία tribuit cap.
cit. v. 20, & 21: Ita omnino censendum est, Spiritum S. Scripto-
ribus Θεοπνέυστοις tam verborum, quam rerum conceptus sug-
gessisse: *Verborum* quidem, ut non αὐτοὶ, sed *iegoὶ* formarent
γεωφήνα 2. Tim. III, 1; *Rerum* autem, ut ne velut arreptitii aut
spiritu fanatico impulsi ignorarent, quæ scriberent & loque-
rentur (noverunt autem, uti visum, τὸ πῶς καὶ τί) cæterisque ho-
minibus revelare possent τὸν νῦν χειρόν, quem ipsimet cognos-
erant, habuerantque 1. Cor. II, 16. Vnde nam igitur errores,
nisi Spiritui S. cui tota Θεόπνευστις appropriatur, simul appropria-
ri debere statuantur?

§. 6.

Quæ cum ita fese habeant, Amanuenses Spiritus S. tam
fuere fideles, ut vel propria eaq; enormia peccata maluerint
propalare, & in universum orbem ebuccinare, quam veritatem
callide dissimulare & occultare. Et hujusmodi lapsus virorum
Θεοπνέυστων, non doctrinales (eos nempe ab ipsis omnium longis-
sime removent haec tenus dicta) sed morales, propria confessio-
ne ingenue detectos nunc equidem uno exemplo, eodemque
illustriori ac solenniori, quod instar multorum, imo omnium,
esse potest, comprobatum ibo.

§. 7. Pri-

Primus ex comuni plerorumq; sententia Scriptorū divinitus afflatus Moses primus ex iis est, qui suam coram Deo & hominibus quasi discooperit nuditatem, suamq; erga Deum diffidētiam & incredulitatem ad aquas contradictionis Num. XX, 12. narrat. De hoc omnino verum est istud Philonis *lib. de sacrificiis Abelis & Caini p.m. 132.* Αλλὰ γὰρ ἡ ταῦτα εἰκότα καὶ πιθανὰ αἰσωπάζεται, τὴν δὲ ἀληθείαν ἀκραυγῆ μεταδιώκει, *Non verisimilia credibiliaque, sed meram veritatem consequuntur.* Neque enim humanorum ille similem Scriptorum fere exhibet, qui alienas reprehendere actaxare docti, proprias occulunt maculas; cumque omnis homo sit mendax, suspicione hujus doli perpetua gravantur.

§. 8.

Ecquodnam ergo tantum ipsius ἔγκλημα? Confitens reus cap. cit. v. 12. verba Dei ad se & Fratrem Aaronem facta confinat: *Quia non credidistis mibi, ut sanctificaretis me ante oculos filiorum Israëlis; idcirco non introducetis congregationem istam in terram, quam ego do eis.* Nos in præsenti Moïsen tantummodo spectamus peccantem. Siquidem ex propria isthac confessione, tum reatus culpæ, quam commisit, tum reatus pœnæ, quam supremus ipsi Legislator adjudicavit & dictavit, li- quido patescit.

§. 9.

Non ergo nobis occultum est peccatum isthoc, veluti estimare videtur B. Pomeranus Comm. in Devt. cap. I. p. m. 9. nisi certas ejusdem circumstantias respicere lubeat; nec in sola virgæ percutientis ad petram inflictione consistit. Erat enim hæc baculus Mosis, omnium miraculorum ordinarium quasi organon a Deo destinatum. Proinde ἀνομία demum superaddita percussionem hanc malam reddit. Neque insolidum ascribendum venit in credulo ac pervicaci populo, quantumvis ille duritie, in obedientia atque contumacia sua multum adejus de-

A 3

signa-

signationem atque perpetrationem contulerit. Præterea *ju-*
dice Dn. D. Pfeiffero Dub. Vexat. p. 292. rem acu minime tan-
gunt nugivenduli recutitorum Magistri, docendo, peccatum
in eo fuisse, quod quasi illuserit sancto populo; aut, quod volue-
rit aquam educere ex alia petra, quam ea, e qua producere jus-
sus erat; aut, quod Israëlitas vocavit stultos, scil. מִרְאֵשׁ, μωρός;
cum potius rebelles a rad. מַרְהָ sic denominantur.

§. 10.

Hottinger in Smegmate Orientali p. 450. Et seqq. μῦθον
eiusmodi σεσοφισμένον ex Schalisch. Hakk. profert: *Dixit Deus*
Ben. Mosi: Sume baculum, et congrega cætum Ec. Num. 20, 8.
ubi vocabulum עֲדָה multitudinem notat, et exigua fide præditos,
quemadmodum dicitur de iis: Quousq; (Num. XIV, 27.) cætum
istum malum? Nam coram illis opus habeo declarare majestatem-
meam; coram Synedrio vero (קהל) quo nomine intelliguntur Se-
niores et Sapientes seculi, non necesse habeo, quia illi me jam norunt
et credunt in me. Moses vero et Aaron non crediderunt, me-
ritum congregationis universæ tanti esse aestimii, ut conferri possit
cum merito eorum, et mutari petra in aquam; proinde non convo-
carunt (עדָה) congregationem plebis; sed: Et convocarunt
Moses et Aaron cætum (קהל) i.e. Principes et Sapientes, quos
explorate perspectū haberent esse justos, ac proinde miraculo dignos.
Postea Moses sublato baculo bis percussit (petram) semel suo meri-
to vel justitia; iterum merito Aaronis et totius (Procerum) cæ-
tus. Succensuit autem Deus Bened. PROPTERA, QVOD NON
VOCAVIT CONGREGATIONEM POPVLI, QVOD TAMEN
IVSSISET; utpote qui in honorem illius congregationis eos ap-
pellavit filios Israël, quod utique nomen ad illos (plebejos cætus
Israëlitici) referri debet: illi autem non credebant, Deum po-
pulo, qui non esset dignus, probare suam misericordiam.

§. 11. Psal.

§. II.

Psalmographus Psal. CVI, 33 ad peccatum isthac digitum tendens, verbo Νῦν utitur, inconsideratam oris apertione & verba, quæ alicui excidunt, temeraria nota; ; ceu appareat ex Lev. V, 4. Prov. XII, 18. (Luth. daß ihme etliche Worte entführen) Sine ulla vero dubitatione aut respexit ad verba Mosis c. cit. v. 10: Audite nunc, o rebelles, numquid de petra hæc educemus vobis aquam? Enimvero hominem puniturus in fontem mali, nempe animum, maxime omnium intuetur supremus ναρδιογνώσης. Quamvis igitur hæc verba per se ac prima fronte nihil incomodi aut mali videantur alere; tamen, cum prolatæ fuerint animo per iram exacerbato vehementerq; turbido, cum etiā diffidentiam cum impatientia conjunctam præ se tulerint, populoque scandalum præbuerint, tantopere Deo tunc displicuerunt. Conf. Geier. Præl. in Ps. part. 2. p. 612. & Pomeran. Auctar. in Psal. aut respexit ad ejusdem verba Num. XI, 21, 22. Sexcenties mille peditum est populus hic, in cuius medio ego sum: Et tu dicis: Carnem daturus sum eis, ut comedant mensem plenum. An greges & armenta jugulabuntur eis, ut satis sit eis? An omnes pisces maris congregabuntur eis, ut satis sit eis? Dixit Dominus: An manus Domini decurtata est? Et c.

§. 12.

Nec incommode vero existimant alii, transgressionem isthanc sanctissimi Dei servi magis elucidere, si inter ipsam & mandatum divinum, a quo recesserat ac deviarat, contentio nonnulla atque comparatio instituatur. Jusserat Deus, ut cum petra loqueretur, v. g. h. e. mandaret petræ in nomine DEI omnipotentis, ut aquam ebulliret. At enim, mire hinc omnia alia fere abiens, exorbitat ὁ μάρτυς Θεος ἀυτοπεόρωπος (1) non petram, sed populum alloquendo (2) mandati divini mentionē coram populo rebelli prorsus omittendo (3) erotematice, tanquam aliquid incertū, proponendo, atq; in dubium vocando, quod Deus certo promiserat, quodque categorice afferendum fuerat, tanquam certissimum;

tissimum; quantumvis incertitudinem isthanc propter formidatam populi seditionem atque inobedientiam sibi persuasisset (4) petram iterato percutiendo, & quidem irato, impatiens perturbatoque animo quæ quidem omnia ex diffidentia & incredulitate fluxisse, restatur ὡναρδιογνώσης, l.cit. Conf. Tremell. & Vinarienses. Et licet Aaron non percusserit; tamen sine ulla dubitatione binam percussionem atq; adeo impatientiam fratris ex incredulitate profectam approbavit, societate pœnæ, quam Deus ei injunxit, societatem delicti & τὸ συνευδοκεῖν sive consensum arguente.

§. 13.

Quemadmodum ergo Lutherus noster in scholio marginali sensum ex hac lapsus Mosaici historiam mysticum sic eruit, ut arbitretur, per eum duo fuisse præfigurata (α) *populum legis* per Moysen Doctorem suum non posse salvare: (β) *Judæos infideles tempore incarnationis Christi lapsuros esse*: Ita præter communissimum porisma, quod sanctissimi quicq; a peccatis non sint immunes, eorumq; τὰ πλημελήματα non ad imitationem, sed ad emendationem aliorum in verbo Dei sint consignata, illud, quod jam antehac insinuavimus, assertum de indubitate historiæ biblicæ, ut potest in qua sancti non dissimulent, verum ingenue profiteantur suos nævos, αὐτοπίσια ac certitudine deducimus. Sed & illud inde derivamus, quod Deus nonnunquam gravius animadverstat in pios, quam impios, idque ideo, ut judicia ejus sint formidabiliora, & ut Petrinum istud sibi dictum putent profani homines: Si justus vix servatur; impius & peccator ubi apparabit? I.ep. cap. IV, 18. Conf. B. D. Finck. Can. Theol. Cent. I, p. II. 12. & Cent. III, p. 82. 83.

Coll. oiss. A. 115, misc. 14